

Hvilke bosteder klarer sig bedst?

Undersøgelse af bosteder for voksne. 2. delrapport

Juni 2024

Rapport om bosteder. 2. delrapport

Undersøgelsen er udført af seniorkonsulent Niels Glavind og seniorkonsulent Susanne Pade, Bureau 2000. Undersøgelsen er udført i samarbejde med Lev og borgere fra græsrodsbevægelsen #enmillionstemmer

Henvendelser vedr. undersøgelsens tekniske indhold rettes til:

Bureau 2000 – Analyse og forskning

Skråplanet 29

3500 Værløse

Tlf.: 25323264.

www.bureau2000.dk

Copyright: Bureau 2000

ISBN: 978-87-94288-05-7

Indhold

1. Delrapportens hovedresultater	5
2. Bostederne	6
3. Beboerne	6
4. Kvaliteten i hverdagslivet	9
5. Udfordringer i hverdagen	12
6. Andre indikatorer for velfungerende botilbud	17
7. Bedømmelse af udviklingen i kvaliteten i hverdagen	21
8. Metode	22

Forord

Denne rapport fra Bureau 2000 indeholder nogle meget væsentlige resultater om kvaliteten af den hjælp, som voksne med handicap modtager i botilbud. Undersøgelsen viser blandt andet en tydelig sammenhæng mellem hvor stort et botilbud er, og trygheden og trivslen blandt beboerne. Tendensen er - jo større botilbud, jo lavere kvalitet.

Med serviceloven i 1998 tog Danmark et opgør med institutioner som livslang bolig for mennesker med handicap. I hvert fald formelt.

Den handicappolitiske markering var entydigt: Alle mennesker – også mennesker med omfattende handicap – havde krav på et hjem frem for en hel tilværelse i noget som mest af alt var nogens arbejdsplads. Denne markering blev genbekræftet, da Danmark i 2009 ratificerede FNs handicapkonvention, hvor der i blandt andet artikel 19 er et meget tydeligt krav til staterne om at afvikle de store institutioner for mennesker med handicap.

Baggrunden for opgøret med de store institutioner var først og fremmest de grusomme erfaringer med sær- og åndssvageforsorgen i løbet af det tyvende århundrede. Her lærte vi, at store institutioner er ødelæggende for livskvalitet, værdighed, beskyttelse og respekt for mennesker med handicap.

Men Danmark har aldrig rigtig forladt institutionsvejen. Efter en kort årrække i 1980'erne og 1990'erne med en bevægelse væk fra store institutioner er Danmark vendt tilbage til dem – i særlig grad, når det gælder mennesker med udviklingshandicap. Institutionerne er omdøbt til botilbud, og de fysiske rammer er forbedret, men logikken er helt den samme. Og siden midten af 00'erne har vi set, hvordan der igen opføres meget store botilbud med 40, 60 eller 80 beboere under samme tag.

Den udvikling har gennem årene fået kritik af både handicaporganisationer, FNs handicapkomité og Europarådets menneskeretskommissær. Men skiftende regeringer har mest mødt kritikken med ligegyldighed.

Resultaterne i denne undersøgelse peger på, at store institutionslignende botilbud ikke blot er et principielt handicappolitisk problem. Det er i høj grad også et helt konkret problem for udbyttet af den indsats, der ydes mennesker med handicap i disse store botilbud.

Monica Lylloff
Medstifter af #enmillionstemmer

Anni Sørensen
Landsformand for Lev

1. Delrapportens hovedresultater

Denne rapport er anden delrapport i den undersøgelse af bosteder for voksne, som Bureau 2000 har gennemført i samarbejde med Lev og borgere fra græsrodsbevægelsen #enmillionstemmer. Undersøgelsen er gennemført som en spørgeskemaundersøgelse til alle landets bosteder med spørgeskemaer til ledere og medarbejdere. Undersøgelsen vurderes af Bureau 2000 at være repræsentativ på landsplan. Der er nærmere redegjort for metode bagerst i rapporten.

Anden delrapport har fokus på, hvilke forhold, der har betydning for kvalitet og udfordringer i hverdagen.

I analysen er bostederne opdelt efter:

- Størrelse
- Ejerforhold
- Beboersammensætning, dvs. hvor ensartet/forskelligt et støttebehov, beboerne har

Disse baggrundsforhold er sat i forhold til en række parametre, nemlig

- Ledernes og medarbejdernes vurdering af kvaliteten i hverdagslivet på bostedet
- Ledernes og medarbejdernes oplevelse af, hvilke udfordringer, man oplever i hverdagen
- Problemer med at rekruttere nye medarbejdere
- Hyppighed af episoder med vold/udadreagerende adfærd
- Medarbejdernes oplevelse af kvaliteten i arbejdet med handleplaner og den faglige sparring

Analysen tegner et éntydigt billede: Medarbejdere og ledere synes at vurdere kvaliteten i hverdagen højest på mindre bosteder med en ensartet beboersammensætning. Omvendt vurderes kvaliteten lavest på store bosteder med en blandet beboersammensætning

Det er sandsynligt, at billedet ikke ville være endnu mere udtalt, hvis man også havde set på bosteder med fx mindre end 10 beboere.

Spørgsmålet om ejerforholdets betydning kan ikke besvares helt klart. Ganske vist scorer de kommunalt drevne bosteder lavere end andre bosteder, men det er ikke nødvendigvis ejerforholdet i sig selv, der har betydning. De kommunale og regionale botilbud har typisk en mere blandet beboersammensætning, og blandet beboersammensætning synes at give flere udfordringer, når man vil sikre et godt hverdagsmiljø. Det bør også bemærkes, at de kommunale bosteder i højere grad end de private/selvejende har oplevet besparelser de senere år (jf. 1. delrapport).

Det samme mønster tegner sig, hvis man ser på andre indikatorer. De store kommunale botilbud (ofte med en blandet beboersammensætning) synes at have flest problemer, når det gælder:

- Stress i hverdagen
- Problemer med at rekruttere nye medarbejdere
- Hyppighed af episoder med udadreagerende adfærd
- Samarbejde om handleplaner

- Faglig sparring

Omvendt synes de mindre ikke-kommunale bosteder med en ensartet målgruppe at klare sig bedst.

2. Bostederne

Som det fremgår af tabel 1, har ledere fra i alt 304 bosteder besvaret undersøgelsen. I tabellen er antallet af pladser, bostederne omfatter, desuden angivet. Disse pladstal fremgår af Tilbudsportalen for det enkelte bosted.

Tabel 1. Antal bosteder og antal pladser i undersøgelsen fordelt på ejerforhold

Ejerforhold	Antal bosteder, der har svaret	Gennemsnitligt antal pladser	Pladser i de bosteder, der har svaret	Pladser i hele landet pr.20. september 2023
Kommunal	138	28,6	3952	18.661
Regional	23	34,1	769	1835
Fond/Selvejende	107	17,2	1839	5068
Privat	36	14,0	503	2477
I alt	304	23,2	7063	28.013

Kilde: Spørgeskema til lederne og Tilbudsportalen.

Det ses, at de kommunale og regionale bosteder typisk er omtrent dobbelt så store som de selvejende/private.

I den videre analyse er de selvejende/fondsejede bosteder slået sammen med de egentligt private bosteder. Det skyldes, at der kun er 36 private bosteder i undersøgelsen. Men det kan ikke udelukkes, at der er faktisk er forskelle – bl.a. fordi de private har mulighed for at trække evt. overskud ud.

3. Beboerne

Bostederne har ofte en ret blandet beboersammensætning, ligesom den enkelte beboer kan have flere forskellige typer af funktionsnedsættelse. Det gør det vanskeligt at opdele bostederne efter målgruppe. Tabel 2 viser, hvilke typer af handicap, bostederne omfatter i dag.

Tabel 2. Typer af udviklingshandicap på bostederne

	De fleste beboere	Nogle beboere	Ingen beboere
	Pct. af bosteder		
Udviklingshandicap	65	19	16
Autismespektret	23	65	12
Psykiske vanskeligheder	50	48	1
Andre intellektuelle/kognitive forstyrrelser	42	54	4
Fysisk funktionsnedsættelse	19	60	21

Kilde: Spørgeskema til lederne. N=264. Vægtet med pladstal.

Nogle bosteder angiver andre funktionsnedsættelser/udfordringer, eksempelvis misbrug.

En anden måde at belyse beboersammensætningen på er at bede lederne om at oplyse, hvor meget støtte beboerne skal have i hverdagen. Tabel 3 viser, hvad lederne har svaret.

Tabel 3. Beboernes støttebehov i hverdagen

	Alle beboerne	De fleste beboere	Omtrent halvdelen	Nogle beboere	Ingen	Ved ikke
	Pct. af beboerne					
Skal have hjælp til påklædning	4	22	16	29	29	
Kan ikke selv bevæge sig rundt i huset	5	11	7	34	43	
Kan ikke selv gå på toilettet	6	11	14	31	39	
Skal have hjælp til at spise	1	7	13	36	41	1
Kan ikke gå ud uden ledsagelse	5	24	15	33	22	

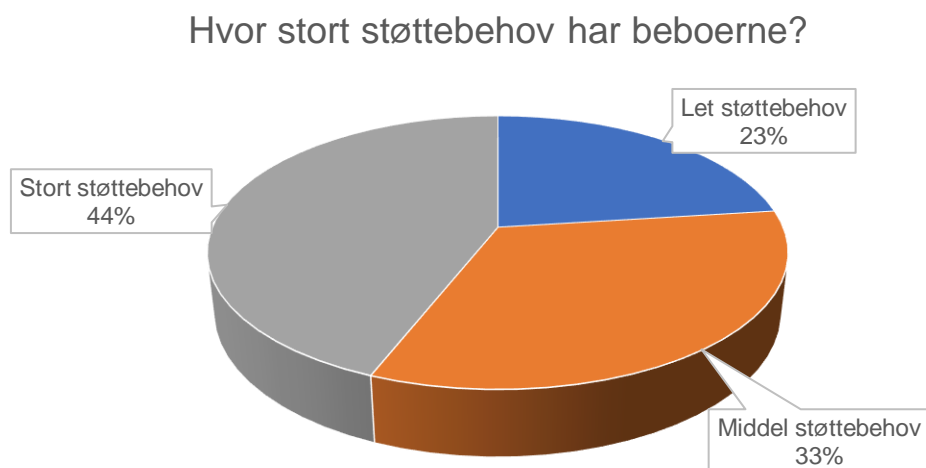
Kilde: Spørgeskema til lederne. N=264. Vægtet med pladstal

Tabellen skal forstås således: 4 pct. af beboerne bor på bosteder, hvor *alle* skal have hjælp til påklædning (men andelen af beboere, der skal have hjælp til påklædning, er selvfølgelig højere end de 4 pct.).

Også tabel 3 giver indtryk af, at beboersammensætningen på det enkelte bosted kan være meget blandet.

Lederne er endelig blevet bedt om at vurdere det omtrentlige antal beboere med let, middel eller stort støttebehov. Svarene fremgår af figur 1.

Figur 1

Kilde: Spørgeskema til lederne. N=260. Vægtet med pladstal

Det ses, at knap halvdelen af alle beboere (44 pct.) vurderes at have stort støttebehov, mens knap en fjerdedel kun har let støttebehov.

Bureau 2000 har herefter inddelt bostederne i tre grupper efter andelen af beboere, der har stort støttebehov. Tabel 4 viser, hvor mange botilbud og hvor mange borgere, der er i de tre grupper.

Tabel 4. Bosteder og beboere fordelt efter andel beboere med stort støttebehov

Andel af beboere med stort støttebehov	Pct. af alle beboere	Antal bosteder i undersøgelsen
Under 25 pct.	12	30
25-50 pct.	48	115
Over 50 pct.	40	100
I alt	100	244

Kilde: Spørgeskema til lederne. N=244.

Der er en god overensstemmelse mellem denne inddeling og de svar, som er givet i forhold til de konkrete støttebehov jf. tabel 3. I de bosteder, hvor andelen af beboere med stort støttebehov er under 25 pct., er der således kun få beboere, der skal have hjælp til påklædning, spisning osv.

Når arbejdet på et bosted skal tilrettelægges, har det ikke alene betydning, hvor stort det *samlede* støttebehov er, men også, hvor *forskelligt* støttebehov, beboerne har.

Som vist i tabel 3, kan beboerne have forskelligt støttebehov i forhold til de fem støtteparametre, der er spurgt om:

- *Beboeren skal have hjælp til påklædning*
- *Beboeren kan ikke selv bevæge sig rundt i huset*
- *Beboeren kan ikke selv gå på toilettet*
- *Beboeren skal have hjælp til at spise*
- *Beboeren kan ikke gå ud uden ledsagelse*

Hvis nu enten *alle* beboerne eller *ingen* af beboerne fx skal have hjælp til påklædning, kan man sige, at der er et ensartet støttebehov i forhold til påklædning. Hvis det derimod kun gælder nogle af beboerne, er støttebehovet i denne henseende blandet.

Bureau 2000 har herefter valgt at sige, at hvis støttebehovet er forskelligt for mere end to af de fem støtteparametre, så har beboerne – set under ét – et blandet støttebehov.

Tabel 5 viser herefter, hvordan det blandede støttebehov varierer med bostedets størrelse og ejerforhold.

Tabel 5. Andel bosteder med blandet støttebehov fordelt på ejerforhold og størrelse

Ejerforhold	Under 20 pladser	20 pladser eller mere	I alt	Antal bosteder, der har svaret
	Pct. af bosteder, hvis beboere har et blandet støttebehov			
Kommunal	43	70	60	138
Regional	50	81	73	23
Fond/selveje	32	40	35	107
Privat	25	0	21	36
I alt	35	61	47	304

Kilde: Spørgeskema til lederne. Procenterne er uvægtede.

Det ses, at støttebehovet er mest ensartet i de mindre bosteder. Samtidig kan man se, at de selvejende/private bosteder i langt højere grad end de offentligt ejede synes at have specialiseret sig. Dette kan dels være en følge af, at de selvejende/private bosteder ofte historisk udspringer af ønsket om at hjælpe en bestemt gruppe. Men det kan også hænge sammen med, at man i en del kommuner mener, det økonomisk kan være en fordel at satse på blandede kommunale enheder i hjemkommunen fremfor specialiserede enheder andre steder i landet. Endelig skal man være opmærksom på, at private og selvejende botilbud i højere grad kan sige nej til at modtage en beboer, hvis de ikke mener han eller hun passer til deres målgruppe (eller hvis de ikke kompenseres tilstrækkeligt ressourcemæssigt).

I det følgende vil vi se nærmere på, hvordan kvalitet og udfordringer i hverdagen hænger sammen med størrelse, ejerforhold og beboersammensætning.

4. Kvaliteten i hverdagslivet

Når det gælder kvaliteten i hverdagslivet, er ledernes bedømmelse vurderet ved, at de er blevet bedt om at forholde sig til følgende udsagn:

"Medarbejderne "på gulvet" har et godt kendskab til de beboere, de har med at gøre"

"Der er altid tryghed blandt beboerne"

"Der er tilstrækkelig tid til at lytte til den enkeltes behov"

"Beboerne oplever, at de har selvbestemmelse i forhold til dagligdagen"

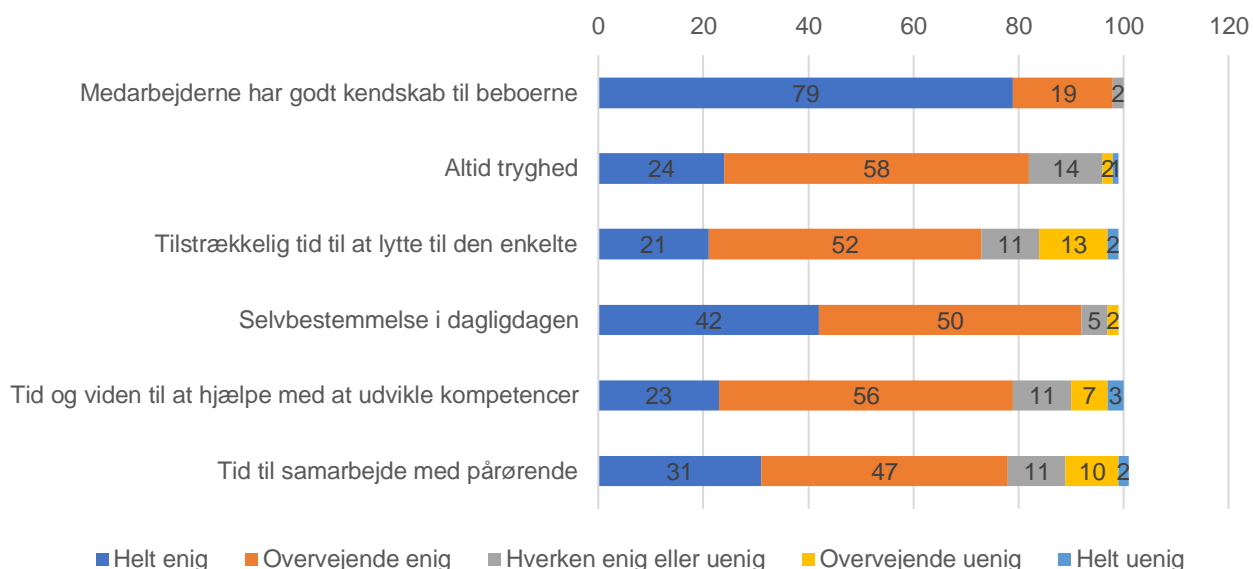
"Vi har den viden og tid, der skal til for at hjælpe beboerne med at udvikle deres kompetencer"

"Der er altid tid til samarbejde med de pårørende"

Svarene fremgår af figur 2.

Figur 2.

Nærvær og tryghed i hverdagen. Ledernes svar

Kilde: Spørgeskema til lederne. N=259. Der er vægtet med pladstal.

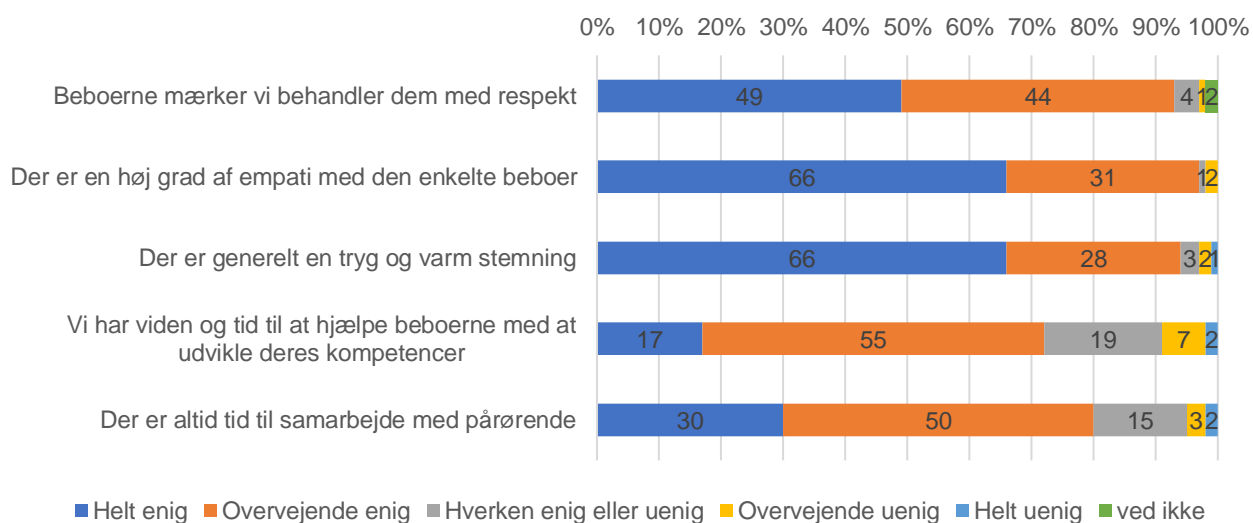
Det ses, at lederne er mest sikre på, at man altid har en høj kvalitet, når det gælder medarbejdernes kendskab til den enkelte beboer. Der vurderes også som regel at være en høj grad af selvbestemmelse.

Svarene er lidt mindre éntydige, når der spørges, om man har *tid* nok til at lytte, til at udvikle kompetencer og til samarbejde med pårørende.

Medarbejderne er blevet bedt om at forholde sig til lignende udsagn. Svarene fremgår af figur 3.

Figur 3.

Nærvær og tryghed i hverdagen. Medarbejdernes svar

Kilde: Skema til medarbejderne. N=209. Der er vægtet med pladstal.

Der ses det samme mønster som hos lederne: Det er den helt overvejende opfattelse, at man har et godt kendskab til beboerne, at der er empati, og at der er tryghed og varme. Men når der spørges om *tid* til at hjælpe med kompetencer og til samarbejde med pårørende, er svarene lidt mere forbeholdne.

Eksempelvis bor kun 24 pct. af beboerne i botilbud, hvor lederne er "helt enige" i, at der altid er tryghed, mens 58 pct. bor i botilbud, hvor lederne "overvejende" er enige i, at der altid er tryghed. 16 pct. er i botilbud, hvor lederne er endnu mere forbeholdne. Det er nærliggende at tage disse svar som udtryk for, at trygheden *kan* glippe mange steder.

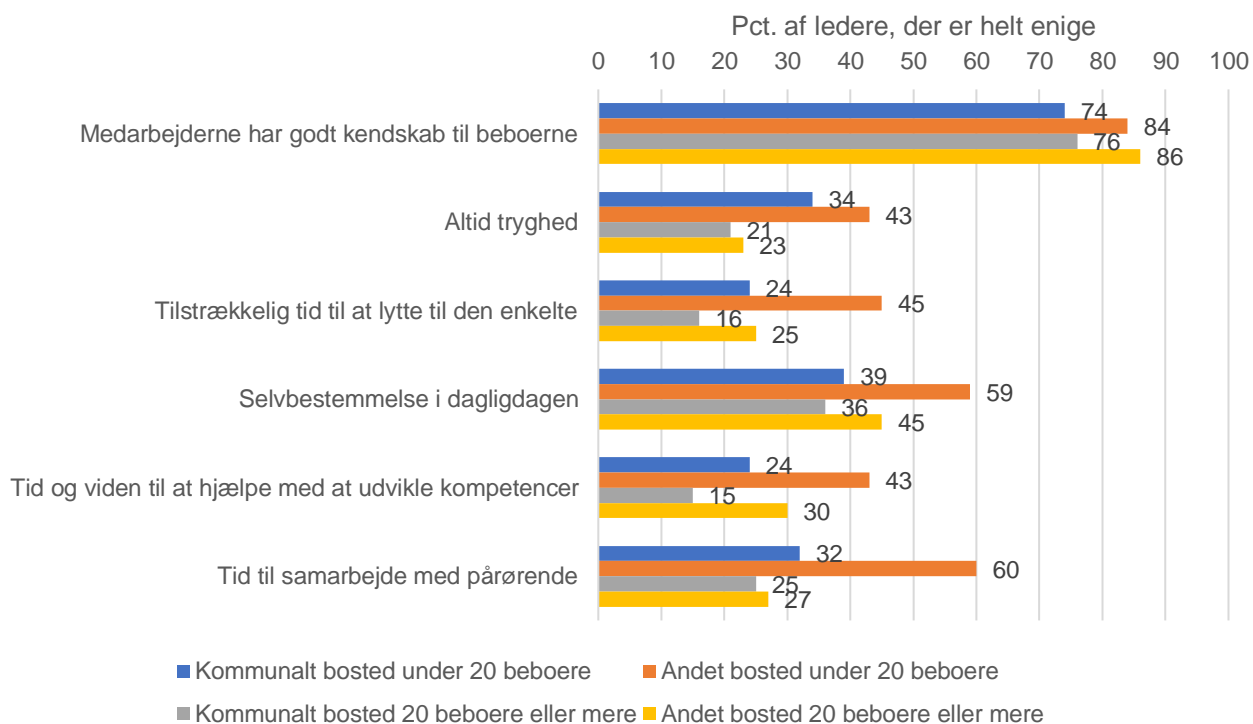
Det er klart, at ledernes og medarbejdernes svar nødvendigvis må være subjektive. Hvis man skal fortolke resultaterne, må man derfor have for øje, at svarene vil være præget af ledernes og medarbejdernes selvforståelse. Mange vil som udgangspunkt svare ja, hvis de bliver spurgt, om de udfører et godt og meningsfuldt arbejde. Derfor kan det være udtryk for vigtige forbehold, hvis man ikke blot svarer "helt enig", men nøjes med "overvejende enig".

Det interessante er derfor ikke så meget det absolutte niveau i bedømmelsen, men nok så meget de variationer, man ser i forhold til fx bostedets størrelse.

Betydningen af ejerforhold og bostedets størrelse er vist i figur 4.

Figur 4

Kvalitet i hverdagen, størrelse og ejerforhold - ledernes svar

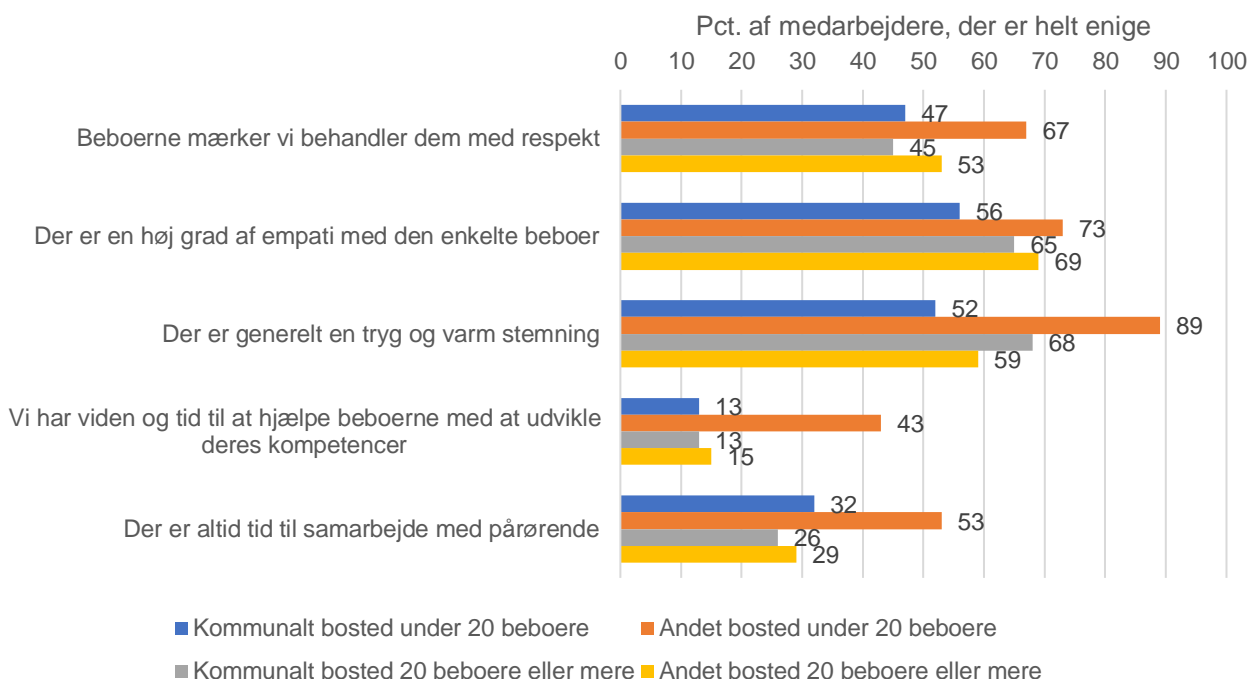

Kilde: Spørgeskema til ledere. N=259. Der er vægtet med pladstal

Tendensen genfindes desuden, hvis man ser på medarbejdernes svar. Jf. figur 5.

Figur 5

Kvalitet i hverdagen, størrelse og ejerforhold - medarbejdernes svar

Kilde: Spørgeskema til medarbejderne. N=194. Der er vægtet med pladstal

Det ses, at der er en klar sammenhæng mellem vurderingen af kvaliteten i hverdagen og bostedets størrelse.¹

Det bemærkes, at det forhold, at mindre bosteder giver bedre trivsel og bedre kvalitet, bekræftes af flere andre undersøgelser²

I figur 4 og 5 indgår ejerforhold som en parameter. Det skal i den forbindelse understreges, at det ikke behøver at være ejerforholdet i sig selv, der er afgørende. Når de kommunale botilbud scorer lavere end andre, kan det således hænge sammen med, at de i højere grad har en blandet beboersammensætning og har oplevet besparelser. Det behøver ikke skyldes ejerskabet.

5. Udfordringer i hverdagen

Vi har set, at det er den overvejende opfattelse blandt ledere og medarbejdere, at man arbejder på bosteder med et godt miljø og god faglig kvalitet. Der spores dog også forbehold i denne vurdering, og dette er nærmere belyst i en række spørgsmål om udfordringer i hverdagens arbejde.

Lederne er blevet bedt om at vurdere, hvor ofte man på bostedet oplever følgende udfordringer:

¹ Dog ikke når lederne spørges om medarbejdernes kendskab til de enkelte beboere. Her svares omtrent det samme.

² Bigby, C., & Beadle-Brown, J. (2018). Improving quality of life outcomes in supported accommodation for people with intellectual disability: What makes a difference? *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 31(2), 182-200. Utviklingshemmetes bosituasjon 2021: <https://samforsk.no/publikasjoner/utviklingshemmetes-bosituasjon-2021>

- Dagen præges af stress
- Beboere, der ønsker hjælp, må vente for længe
- Der er ikke tid til at hjælpe beboere med aktiviteter, de ønsker
- Der er ikke nok tid til at yde den hjælp, som handleplanen anviser
- Personalet må skære pårørende af

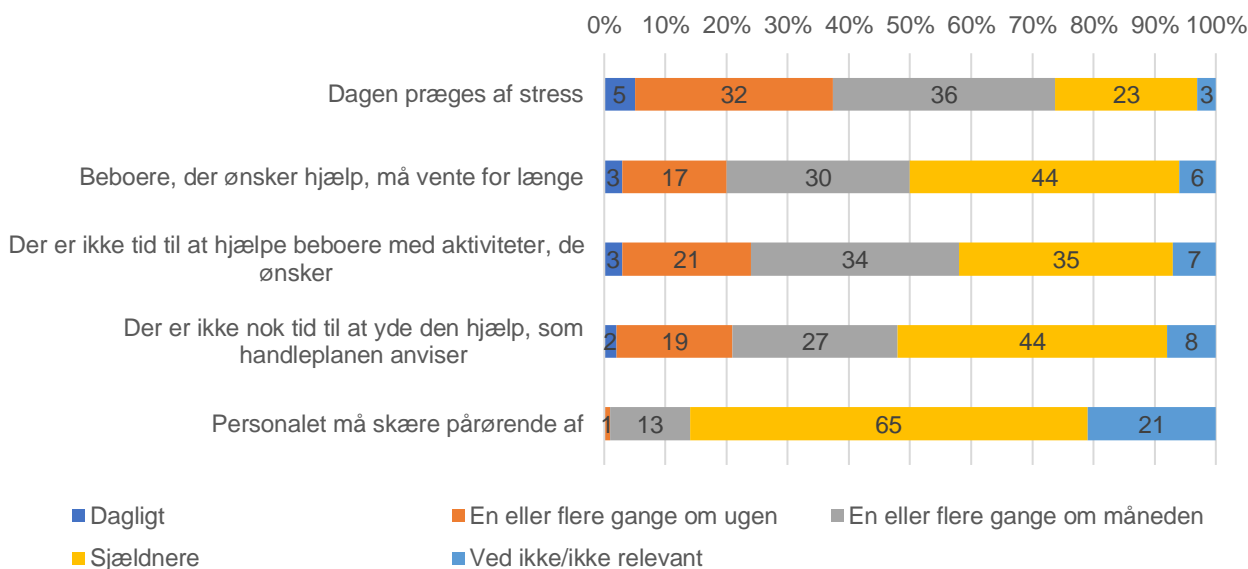
Tilsvarende er medarbejderne blevet bedt om at tage stilling til, hvor ofte de oplever følgende:

- Dagen præges af stress
- Beboere, der ønsker hjælp, må vente for længe
- Der er ikke tid til at hjælpe beboere med aktiviteter, de ønsker
- Jeg har ikke givet den omsorg, jeg gerne ville
- Jeg må skære pårørende af

Besvarelserne fremgår af figur 6 og 7.

Figur 6

Udfordringer i hverdagen - ledernes svar

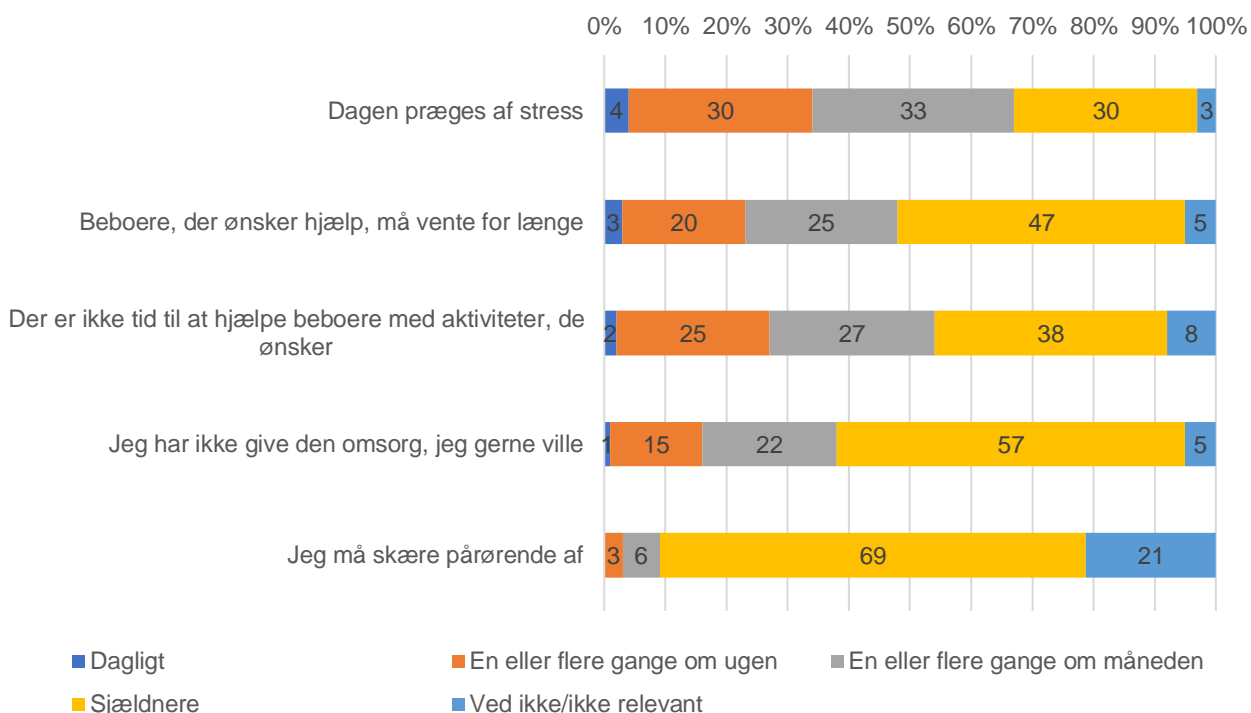

Kilde: Spørgeskema til lederne. N=256. Der er vægtet med pladstal.

Det ses, at 37 pct. af lederne oplever en stresset hverdag mindst en gang om ugen. 24 pct. oplever mindst en gang om ugen, at der ikke er tid til at hjælpe beboere med aktiviteter.

Figur 7

Udfordringer i hverdagen - medarbejdernes svar

Kilde: Spørgeskema til medarbejderne. N=207. Der er vægtet med pladstal.

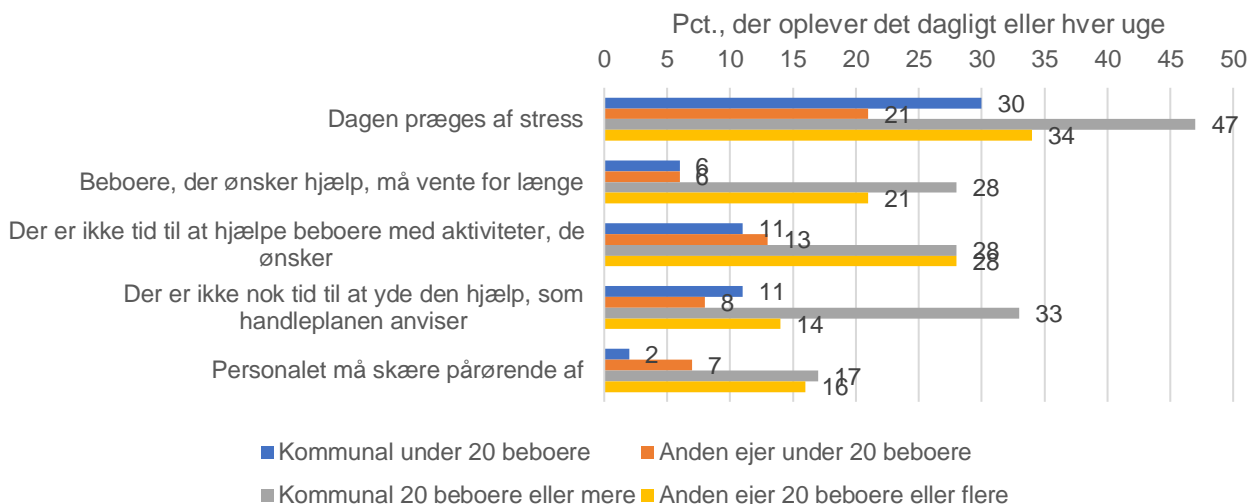
Det ses, at der er god overensstemmelse mellem lederens bedømmelse og de svar, medarbejderne giver.

Hvis vi ser på stress, er det til sammenligning knap hver femte danske lønmodtager, der føler sig stresset hele tiden eller har følt sig stresset indenfor de sidste 14 dage ifølge Det nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø. Det er naturligvis ikke helt det samme som at sige ja til, at "dagen præges af stress". Alligevel tyder svarene på en høj forekomst af stress (34 pct. finder, at hverdagen er stresset mindst en gang om ugen). Og selv om den enkelte medarbejder måske ikke selv føler sig stresset, kan en stresset hverdag være en belastning for beboerne.

Spørgsmålene om udfordringer i hverdagen er i figur 8 og 9 sat i forhold til antal beboere i bostedet og ejerforhold.

Figur 8

Udfordringer i hverdagen - institutionsstørrelse og ejerforhold - ledernes svar

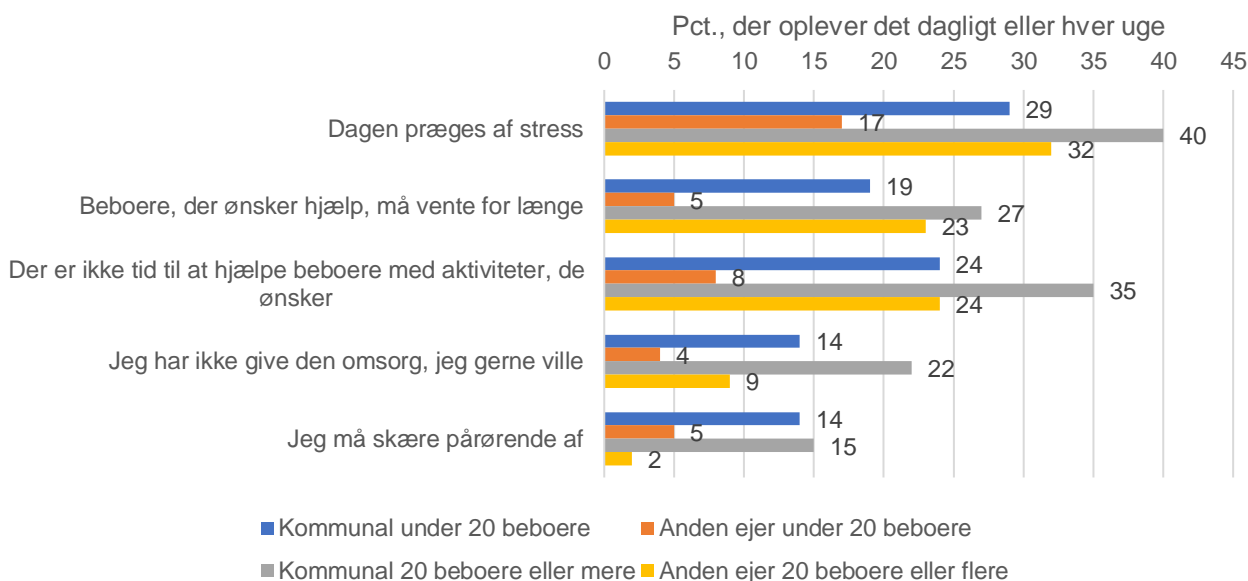

Kilde: Spørgeskema til lederne. N=257. Der er vægtet med pladstal

Det ses, at der i kommunale bosteder med 20 beboere eller mere er 47 pct. af lederne, der finder, at hverdagen er stresset mindst én gang om ugen. I ikke-kommunale bosteder med mindre end 20 beboere er det kun 21 pct. af lederne, der har denne oplevelse.

Figur 9

Udfordringer i hverdagen - institutionsstørrelse og ejerforhold - Medarbejdernes svar

Kilde: Spørgeskema til Medarbejderne. N=194. Der er vægtet med pladstal

Det ses, at der også hos medarbejderne er en overordentlig klar sammenhæng: Det er især i kommunale bosteder med 20 beboere eller mere, at man hyppigt, dvs. dagligt eller hver uge/flere gange om ugen, oplever udfordringer i hverdagen. Omvendt synes problemerne at være mindre i mindre ikke-kommunale botilbud.

Det virker umiddelbart plausibelt, at bostedets størrelse har stor betydning. Det er naturligt at antage, at det er lettere at etablere et hjemligt miljø i en mindre enhed end i en stor. Det var bl.a. ønsket om undgå store institutioner, der gjorde, at man i 1980 vedtog at udlægge særforsoget, ligesom det er en klar målsætning i FNs handicapkonvention, som Danmark ratificerede i 2009.

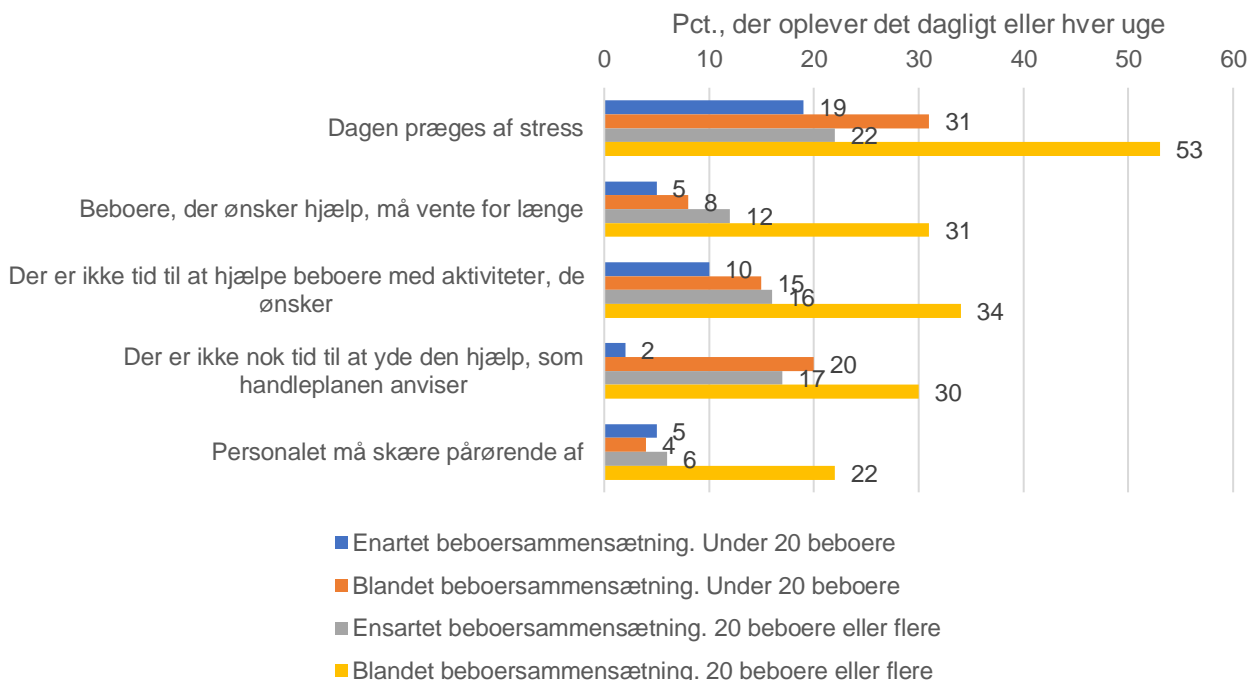
Derimod er det værd at diskutere, hvorfor de kommunale botilbud øjensynligt har sværere ved at sikre kvalitet i hverdagen end de private/selvejende har.

En del af forklaringen kan være, at de kommunale botilbud har oplevet flere besparelser end andre botilbud. Det er også tænkeligt, at der ofte er mest bureaukrati og hierarki i de kommunale tilbud.

Men hertil kommer, som vist i tabel 5, at de kommunale botilbud ofte har en mere blandet beboersammensætning end andre tilbud. At det spiller en vigtig rolle for hverdagens udfordringer, fremgår af figur 10

Figur 10

Udfordringer i hverdagen - institutionsstørrelse og beboersammensætning - ledernes svar

Kilde: Spørgeskema til lederne. N=257. Der er vægtet med pladstal

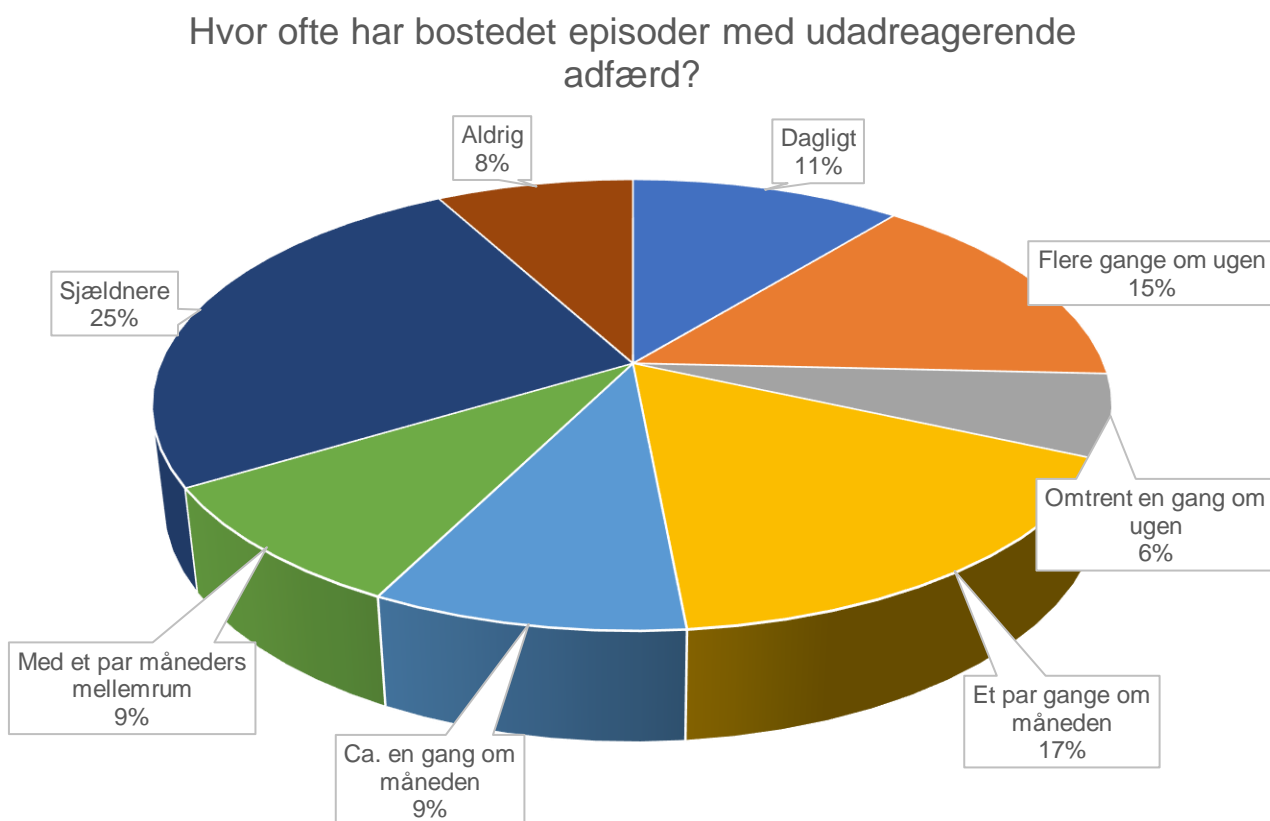
Figuren peger meget klart i retning af, at det især er *store botilbud med blandet beboersammensætning* (som typisk er kommunale), der har problemer med at sikre en god hverdag.

6. Andre indikatorer for velfungerende botilbud

Lederne er blevet spurgt, hvor ofte bostedet har episoder med udadreagerende/voldelig adfærd.

Figur 11 viser resultatet.

Figur 11

Kilde: Spørgeskema til lederne. N=257. Der er vægtet med pladstal

Det ses, at der er store forskelle. Næsten en tredjedel af lederne oplever sådanne problemer en gang om ugen eller hyppigere, mens en anden tredjedel svarer sjældent eller aldrig.

Medarbejderne er tilsvarende blevet spurgt, om de selv inden for det sidste år har været udsat for voldelige reaktioner i forhold til sig selv, eller har måttet håndtere beboere, der var udadreagerende i forhold til andre.

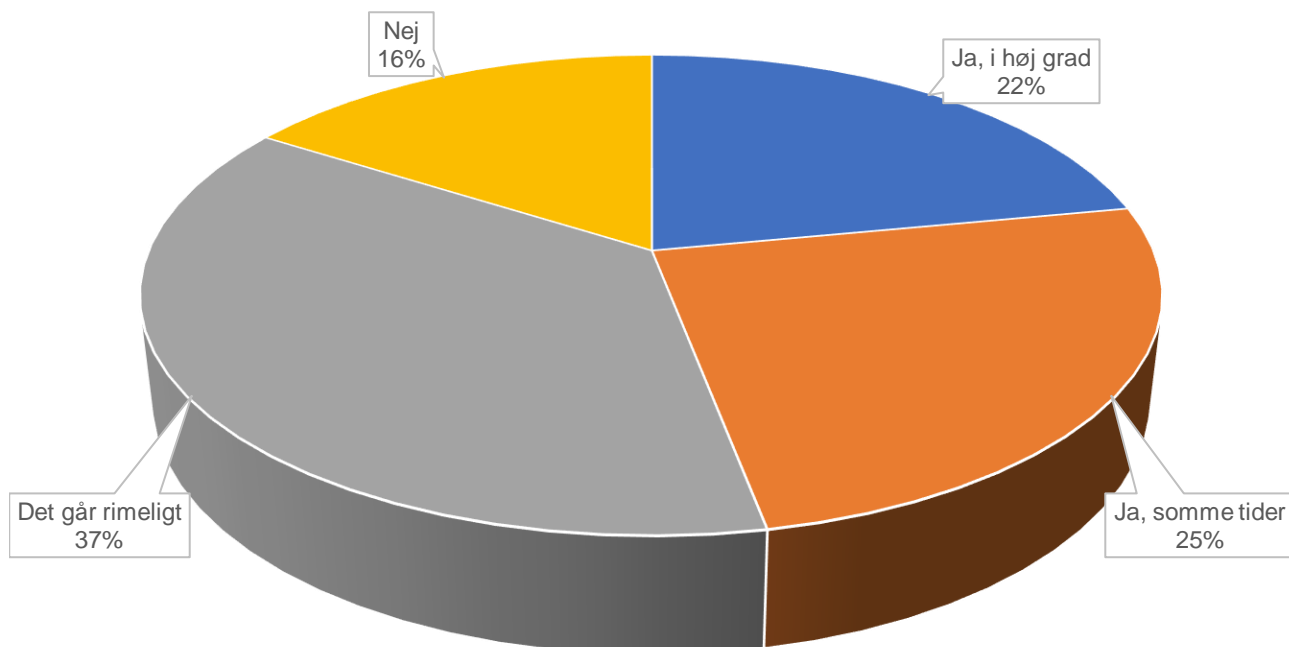
- 32 pct. svarer "ja, flere gange"
- 17 pct. svarer, at de har været ude for det en enkelt gang
- 52 pct. har ikke selv været udsat for episoder af denne karakter det seneste år.

De ledere, der mener, at problemerne med udadreagerende adfærd er blevet større, angiver som hovedårsag, at man har fået flere beboere med mange udfordringer (67 pct. af de ledere, der mener, problemerne er blevet større).

En anden indikator for, hvor godt bostedet fungerer i hverdagen, er om bostedet er i stand til at rekruttere nye medarbejdere. Ledernes svar fremgår af figur 12.

Figur 12

Er det vanskeligt at rekruttere nye medarbejdere?

Kilde: Spørgeskema til lederne. N=273. Vægtet med pladstal.

67 pct. mener, det er blevet sværere at rekruttere nye medarbejdere end for 5 år siden.

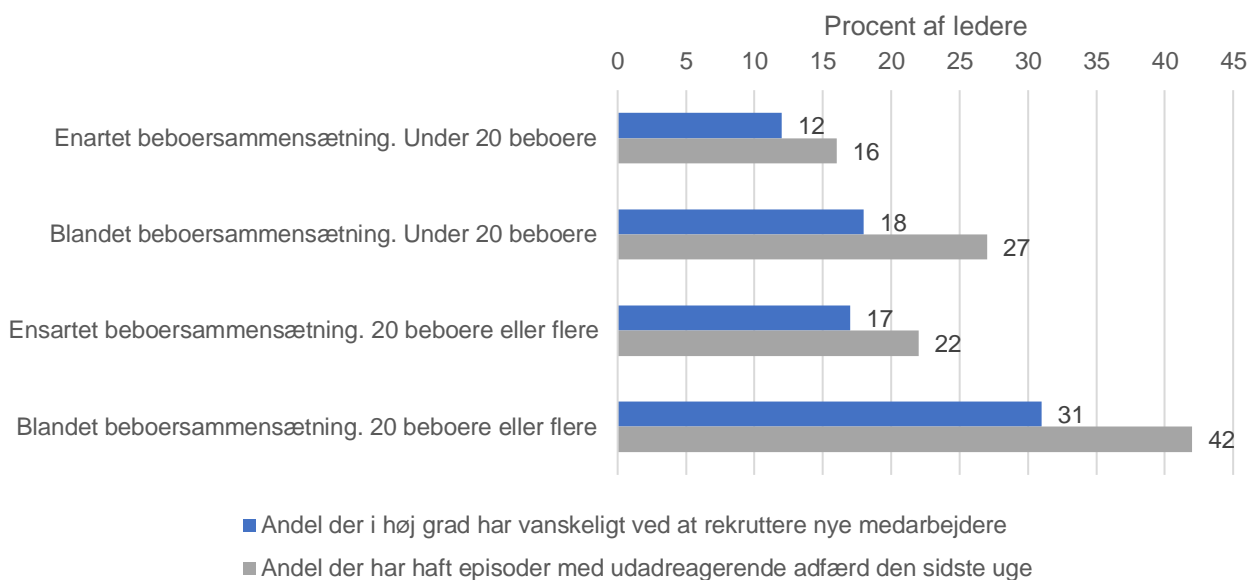
Ud over de fastansatte medarbejdere beskæftiger bostederne vikarer og andre ikke-fastansatte. Det er meget forskelligt, hvor stort et omfang dette har.

I 36 pct. af bostederne udgør forbruget af ikke-fastansat personale således mindre end 5 pct. af personalet. I yderligere 36 pct. udgør de ikke-fastansatte 5-10 pct., mens de i 17 pct. af bostederne udgør 10-15 pct. 12 pct. har mere end 15 pct. ikke-fastansatte.

Figur 13 viser herefter, hvordan sammenhængen er mellem på den ene side bostedets størrelse og beboersammensætning, på den anden side rekrutteringsproblemer og problemer med udadreagerende adfærd.

Figur 13

Rekrutteringsproblemer og udadreagerende adfærd

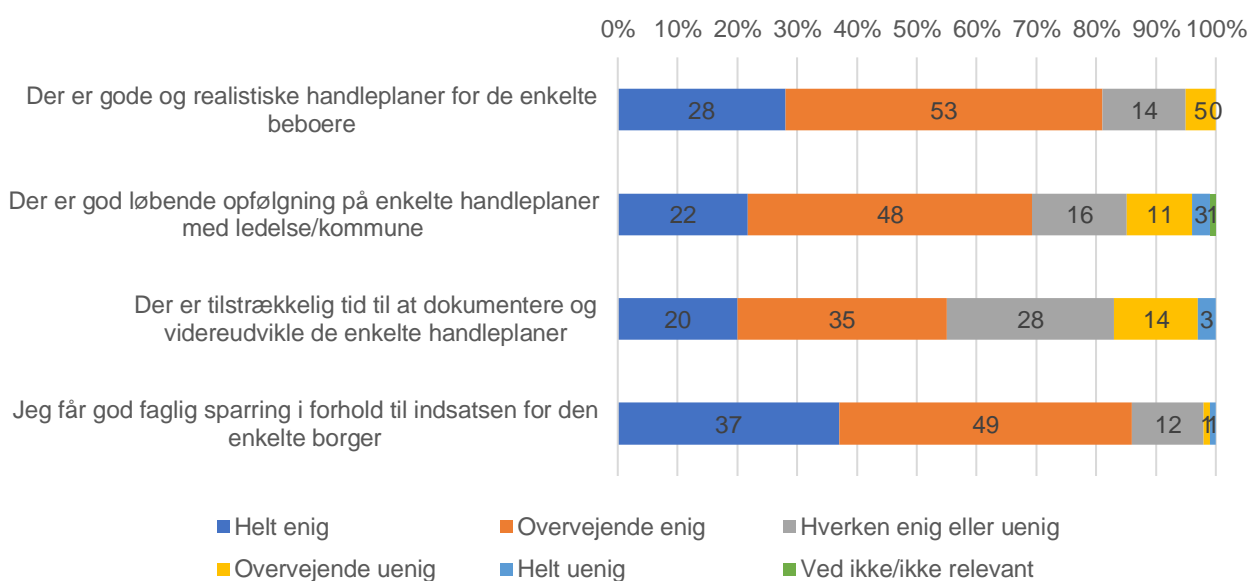
Kilde: Spørgeskema til lederne. N=273. Vægtet med pladstal.

Det ses, at rekrutteringsproblemerne og problemerne med udadreagerende adfærd er størst i store bosteder med en blandet beboersammensætning.

Endelig kan man se på lederne og medarbejdernes vurdering af arbejdet med handleplaner m.v. Medarbejdernes svar fremgår af figur 14.

Figur 14

Samarbejdet med kommunerne. Medarbejdernes svar

Kilde: Spørgeskema til medarbejderne. N=208. Der er vægtet med pladstal.

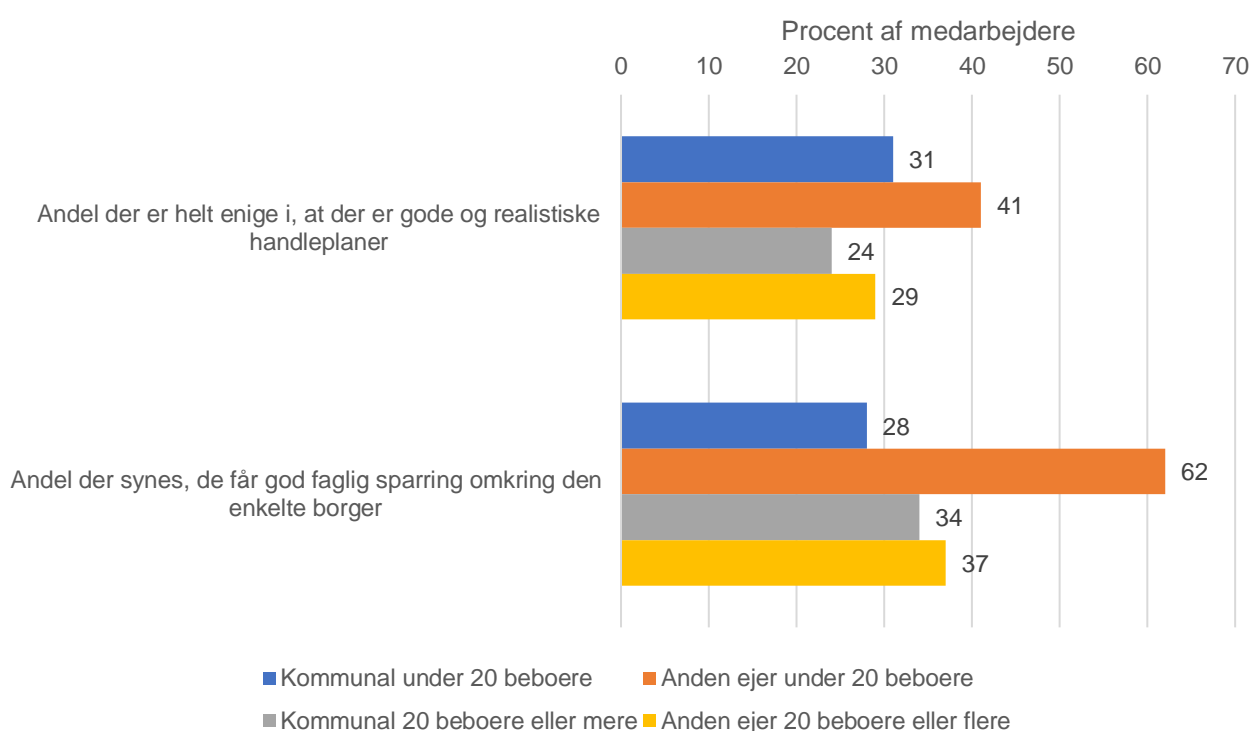
Svarene fra lederne giver et billede, der svarer rimeligt godt hertil.

Det skal understreges, at spørgsmålet kun belyser en begrænset af det faglige arbejde, især arbejdet med handleplaner. I mange kommuner er der stort fokus herpå, fordi handleplanerne typisk bærer hen imod at gøre borgeren mere selvhjulpne – og dermed få mindre støttebehov. Det faglige pædagogiske arbejde har imidlertid mange andre vigtige formål, fx at give borgersne mulighed for en hverdag med oplevelser og evt. socialt samvær.

Ser vi nærmere på, hvor der er størst tilfredshed med det faglige samarbejde med kommunen, viser figur 15 det samme mønster som ses for andre parametre: Det er især i de mindre ikke-kommunale bosteder (hvor man typisk har en ensartet beboergruppe), at medarbejderne oplever godt samarbejde om handleplaner og god faglig sparring.

Figur 15

Handleplaner og faglig sparring

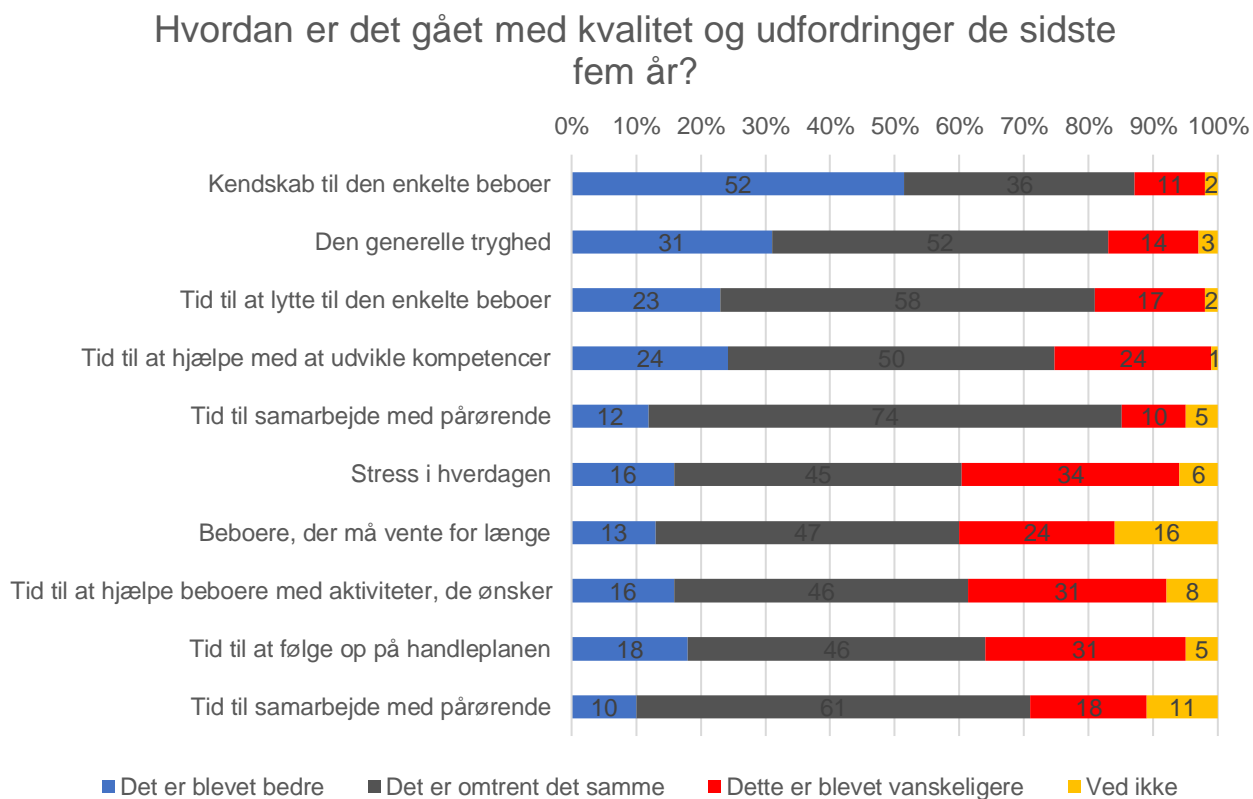

Kilde: Spørgeskema til Medarbejderne. N=194. Der er vægtet med pladstal

7. Bedømmelse af udviklingen i kvaliteten i hverdagen

Både i forhold til kvaliteten i hverdagen og i forhold til hverdagens udfordringer er ledere og medarbejdere blevet bedt om at vurdere udviklingen. Resultatet fremgår af figur 16.

Figur 16

Kilde: Spørgeskema til lederne. N=273. Vægtet med pladstal.

Det ses, at de typiske svar går i retning af, at kvalitet og udfordringer er omtrent den samme som for fem år siden. På nogle parametre er der flere svarpersoner, der mener, at man har haft en positiv udvikling, end der mener det modsatte. På andre parametre ses det modsatte. Billedet er således ikke specielt éntydigt, hvilket understreger spørgsmålenes subjektive karakter.

8. Metode

Undersøgelsen er en spørgeskemaundersøgelse rettet mod alle landets botilbud for voksne. Botilbuddene er inviteret til at deltage på den måde, at der er sendt en mail til den leder/kontaktperson, som er angivet i Tilbudsportalen. Lederne er dels blevet bedt om selv at udfylde et spørgeskema, dels om at videresende et skema til en medarbejder, der har været ansat mindst et år i botilbuddet – gerne den medarbejder, hvis navn kommer først i alfabetet.

Spørgeskemaerne er udformet af Bureau 2000 – analyse og forskning med sparring fra Lev og borgere fra græsrodsbevægelsen #enmillionstemmer. Desuden har skemaet været til test i seks bosteder inden den endelige udsendelse. Det har givet nyttige kommentarer.

E-mailadresserne er fundet via Tilbudsportalen, idet Bureau 2000 har set på de tilbud for voksne, der har pladser efter servicelovens § 107, servicelovens § 108 eller almenboliglovens § 105 stk. 1.

Her støder man dog på det problem, at Tilbudsportalen giver kontaktinformation om de enkelte botilbuds*afdelinger*. Et stort antal bosteder har flere afdelinger og samme kontaktperson. Dette dækker i nogle tilfælde over, at man har ét botilbud med fælles leder, hvor man f.eks. regner hver etage for en afdeling, bl.a. fordi de har lidt forskellig beboersammensætning, men en fælles leder. I disse tilfælde ville det naturligvis ikke være rimeligt at bede lederen udfylde et spørgeskema for hver etage. I stedet er lederen bedt om at udfylde ét skema for det samlede tilbud.

I andre tilfælde har man imidlertid samme kontaktperson for flere adskilte botilbud. Bureau 2000 har i disse tilfælde søgt at finde kontaktinformation til de enkelte bosteder, f.eks. via hjemmesider.

Der er imidlertid også tilfælde, hvor dette ikke er lykkedes. Eksempelvis angiver Esbjerg kommune samme kontaktperson – en medarbejder i forvaltningen - for alle kommunale bosteder i kommunen, og man kan ikke via kommunens hjemmeside finde oplysninger om hvem, der er leder på de enkelte bosteder, eller hvordan de ellers kan kontaktes, hvis man ikke vil gå via kommunen. På den baggrund er Esbjerg kommunes kommunale bosteder ikke med i undersøgelsen. Det samme gælder flere bosteder i Faaborg-Midtfyn kommune og dele af Århus kommune.

Endelig har Bureau 2000 fravalgt bosteder med mindre end tre pladser. Ganske vist er undersøgelsen anonym, men svarpersonerne skal ikke opleve, at de giver information om enkeltborgere, som på en eller anden måde kan genkendes. Grænsen på tre individer svarer til, hvad Bureau 2000 plejer at anvende i forhold til f.eks. registerundersøgelser i Danmarks Statistik.

På den måde er der i alt fundet 1062 gyldige emailadresser på ledere/kontaktpersoner, som fik invitation til at deltage den 4. december 2023. Efterfølgende er der udsendt to påmindelser.

973 ledere er desuden 5. december blevet bedt om at videresende et spørgeskema til en medarbejder.³ Også her er sendt en påmindelse.

I alt er modtaget 304 svar fra ledere og 213 svar fra medarbejdere, svarende til en svarprocent på hhv. 29 pct. og 21 pct. Det skal bemærkes, at ikke alle svar er fuldstændige, idet svarpersonerne har kunnet springe spørgsmål over.

³ I tilfælde hvor en kontaktperson stod som leder af flere botilbud, er der kun udsendt én anmodning.

For at vurdere repræsentativiteten er der foretaget en sammenligning mellem de indkomne svar og de udsendte invitationer i forhold til geografisk spredning og ejerforhold.

Tabel 9 viser den geografiske fordeling i hhv. de udsendte invitationer for de indkomne svar.

Tabel 9. Fordeling på regioner af udsendte invitationer og indkomne svar

Region	Andel af pladser i invitationerne	Andel af pladser i ledersvar	Andel af pladser i medarbejdersvar
	Pct.		
Hovedstadsregionen	25	31	32
Region Midtjylland	25	22	24
Region Nordjylland	10	10	6
Region Sjælland	21	18	21
Region Syddanmark	19	18	19
I alt	100	100	100

Der er modtaget svar fra ledere i 84 ud af landets 98 kommuner.

Tabel 10 viser tilsvarende fordeling i forhold til ejerforhold

Tabel 10. Fordeling på ejerforhold af udsendte invitationer og indkomne svar

Ejerforhold	Andel af pladser i invitationerne	Andel af pladser i ledersvar	Andel af pladser i medarbejdersvar
	Pct.		
Kommunal	64	56	55
Region	7	11	7
Selvejende/fond	20	26	28
Privat	9	7	10
I alt	100	100	100

Det er Bureau 2000's vurdering, at svarene afspejler bostedernes fordeling på geografi og ejerforhold så godt, som man kan forvente, og at undersøgelsen således er repræsentativ på landsplan.

Da det samlede antal svar ikke er større end hhv. 304 og 213 svar, må man dog have for øje, at de forskelle, man finder i svarfordelingerne, skal være rimeligt markante, før man med sikkerhed kan sige, at de ikke skyldes tilfældigheder. Bureau 2000 har derfor søgt at begrænse sine analyser til sådanne markante forskelle i besvarelsene.

Langt de fleste resultater er vægtet med antal beboere/pladser, idet fokus for undersøgelsen er, hvor stor en andel af *beboerne*, der oplever forhold af den ene eller den anden art. For at fremme læseligheden, vil der nogle steder i teksten fx stå, at x pct. af lederne mener noget bestemt, hvor en mere præcis formulering ville være, at x pct. af beboerne, bor på botilbud, hvor lederen mener således.

I forbindelse med analysen af resultaterne viste det sig, at størsteparten af lederne vurderede, at der de seneste fem år var kommet flere beboere med komplicerede og vanskelige udfordringer. Bureau 2000 vurderede herefter, at der var behov for at se nærmere på, hvilke ændringer, lederne oplevede, og hvad det har betydet for bemanning og støttebehov. Der er derfor sendt supplerende spørgsmål til de pågældende ledere. Af 174 ledere, som er blevet bedt om uddybende besvarelser, har 118 (dvs. 68 pct.) svaret, hvilket må anses for meget tilfredsstillende.